

BESLUTNINGSREFERAT

9. møde i Implementeringsrådet

Mødet blev afholdt onsdag den 6. marts 2018 kl. 13.00-16.00 hos Forsikring og Pension

Dagsorden

1. Velkomst v. formanden
2. Tema om underimplementering
 - 2.1. Oplæg om EU-Kommissionens indsats mod utilstrækkelig implementering og mangelfuld håndhævelse ved Ms Raluca Trasca fra EU-Kommissionen
 - 2.2. Præsentation af case om udfordringer ifbm. ensartet håndhævelse af arbejdsmiljøregler ved DA
 - 2.3. Præsentation af forslag fra Dansk Erhverv om implementeringsgrupper
3. Drøftelse af Implementeringsrådets indsatser
 - 3.1 Tidlig interessevaretagelse
 - 3.2 Implementering af ny EU-regulering
 - 3.3 Naboljek af eksisterende regulering
4. Forslag til oversendelsesbrev til IU om EU-regulering under den politiske radar fra Forsikring & Pension
5. Forslag til mødeafvikling/tilrettelæggelsen af rådets arbejde fremadrettet
 - 5.1. Drøftelse af forretningsordenen vedr. suppleanter
 - 5.2. Drøftelse af proces for rådets anbefalinger ved EU-retsakter med kort implementeringsfrist
 - 5.3. Drøftelse af behovet for en ekstra sagkyndig i rådet
 - 5.4. Mødeplan for 2019
 - 5.5. Evt. kommentarer til beslutningsreferat fra seneste møde
6. Kommunikation og presse
 - 6.1. Kommunikation efter dagens møde
7. Eventuelt

Afbud fra

Dorte Sindbjerg Pedersen, sagkyndig
Lene Espersen, sagkyndig
Flemming Nør-Pedersen, Landbrug og Fødevarer

Jakob Brandt, SMVdanmark
Bjarke Petersen, Erhvervsstyrelsen
Louise Seidler Johansen, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

Torben Liborius deltog som suppleant for Henriette Thuen, Dansk Byggeri.

Til pkt. 1: Velkomst ved formanden

- Formanden bød velkommen til mødet og orienterede om, at kontorchef Lone Henriksen fra Beskæftigelsesministeriet erstatter Vibe Westh i rådet, idet hun er blevet vicedirektør i Arbejdstilsynet. Udover det orienterede han om, at Lars Pram fra Forbrugerrådet TÆNK forlader rådet, fordi han har fået nyt job som administrerende direktør i Dansk Sygeplejeråd. Kasper Ernest fra Dansk Erhverv har ligeledes har fået nyt job som generaldirektør i organisationen EAEPC og forlader rådet.
- Han orienterede også om, at sekretariatet afholder et seminar den 14. marts for embedsmænd om Implementeringsrådet og Implementeringsudvalget, hvor Jakob Ullegård, Dorte Sindbjerg Pedersen og han selv deltager.
- Formanden vil også deltage i et møde hos REFIT-plattformen den 19. marts i Bruxelles, hvor han vil fortælle om Implementeringsrådet.
- Ligesom som sidste år skal formanden bidrage til en redegørelse til Folketinget om rådets arbejde. Formanden og sekretariatet er i gang med at udarbejde bidraget, og rådet får sendt redegørelsen til orientering.
- Det svenske statskontor, som var på studiebesøg i Danmark, har sendt en rapport om Regelrådets fremtidige opgaver. Sekretariat sender den til rådet.
- Til sidst opfordrede formanden rådets medlemmer til at melde sig selv og/eller deres medarbejdere til et seminar i Erhvervsstyrelsen den 21. marts om metoder til kvantificering af byrder. Dette vil kunne hjælpe rådet med at kvantificere byrderne i anbefalingerne til regeringen.

Til pkt. 2: Tema om underimplementering

Rådet havde en drøftelse om underimplementering og manglende håndhævelse af EU-regulering. Dette indbefattede:

- 2.1. Oplæg om EU-Kommissionens indsats mod utilstrækkelig implementering og mangelfuld håndhævelse ved Ms Raluca Trasca fra EU-Kommissionens enhed for anvendelse af EU-lov og sanktioner.
- 2.2. Præsentation af case om udfordringer ifbm. ensartet håndhævelse af arbejdsmiljøregler ved Jens Skovgaard Lauritsen, DA.
- 2.3. Præsentation af forslag fra Dansk Erhverv om implementeringsgrupper ved Kasper Ernest.

Til pkt. 3: Drøftelse af Implementeringsrådets indsatser

3.1 Tidlig interessevaretagelse

- Implementeringsrådet behandlede i alt 6 forslag om tidlig interessevaretagelse.
- Rådet vedtog, at alle forslag sendes som anbefaling til regeringens Implementeringsudvalg:
 - Forslag 1: Bedre samarbejde om implementering og håndhævelse
 - Forslaget blev vedtaget. DE, DI, Forsikring og Pension og Finans Danmark sender forslag til ændring af feltet ”Retning/holdning” så teksten afspejler ønsket om at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal udarbejde en samlet dansk anbefaling til, hvordan den nye Kommission kan styrke ensartet implementering og håndhævelse i medlemsstaterne.
 - Forbrugerrådet Tænk støtter ikke forslaget.
 - Forslag 2: Engangsplast
 - Forslaget blev vedtaget. DE og Forbrugerrådet TÆNK sender en alternativ formulering til andet sidste afsnit i feltet ”Retning/holdning”.
 - Forslag 3: Evaluering af vævsdirektivet (Direktiv 2004/23/EC)
 - Forslaget blev vedtaget. Under feltet ” Retning/holdning” ændres anden sætning til følgende: ”Under den forudsætning, at der ved ny lovgivning opnås samme eller højere patientsikkerhed”.
 - Forslag 4: Rentespænd i forhold til dansk volatilitetsjustering
 - Forslaget blev vedtaget.
 - Forslag 5: Ændring af Solvens II -rentekurven
 - Forslaget blev vedtaget.
 - Forslag 6: Fælles europæiske standarder for byggevarer i kontakt med drikkevand
 - Forslaget blev vedtaget. Under feltet ”Berørte virksomheder” tilføjes ”vandmålere”.

3.2 Implementering af ny EU-regulering

- Implementeringsrådet behandlede tre implementeringsplaner med tilhørende forslag.

- Rådet vedtog, at forslagene sendes til de pågældende ministerier:
 - Forslag 1: SOS-forordningen
 - Forslaget blev vedtaget.
 - Forbrugerrådet TÆNK undlader stillingtagen.
 - Forslag 2: Kommissionens delegerede direktiv om undtagelse for cadmium i LED
 - Anbefalingens første 3 sætninger slettes, og der tilføjes ”blandt forbrugere”.
 - Forslag 3: RoHS-direktivet
 - Anbefalingens første 3 sætninger slettes, og der tilføjes ”blandt forbrugere”.

3.3 Nabotjek af eksisterende regulering

- Implementeringsrådet behandlede i alt to forslag til nabotjek af eksisterende regulering.
- Rådet vedtog, at begge forslag sendes som anbefalinger til regeringens Implementeringsudvalg:
 - Forslag 1: Utidssvarende regler for elektronisk markedsføring i B2B-relationer
 - Forslaget blev vedtaget.
 - Forbrugerrådet TÆNK undlader stillingtagen.
 - Forslag 2: Fortolkning af konsortiedannelse
 - Forslaget blev vedtaget.
 - Forbrugerrådet TÆNK støtter ikke forslaget.

Til punkt 4: Forslag til oversendelsesbrev til IU om EU-regulering under den politiske radar fra Forsikring og Pension

- Det blev vedtaget at sende et oversendelsesbrev til regeringen, hvori der kvitteres for de seneste tilbagemeldinger og orienteres om, at rådet har haft en drøftelse om underimplementering. Der gøres samtidig opmærksom på, at rådet fortsat ønsker mere fyldestgørende oplysninger om nabotjek på det finansielle område.
- Notatet udarbejdet af Forsikring & Pension vedlægges som et bilag.
- Forbrugerrådet TÆNK støtter ikke de sidste to bullets i bilaget.

Til punkt 5: Forslag til mødeafvikling og tilrettelæggelsen af rådets arbejde fremadrettet

5.1. Drøftelse af forretningsordenen vedrørende suppleanter

- Ændringen af forretningsordenen blev vedtaget, så den nu afspejler beslutningen på møde den 29. september 2016 om, at kun faste og navngivne suppleanter kan deltage på møderne i tilfælde af det faste medlems forfald.

5.2. Drøftelse af proces for rådets anbefalinger ved EU-retsakter med kort implementeringsfrist

- Det blev vedtaget, at i de tilfælde, hvor det tidsmæssigt er muligt, vil sekretariatet sende implementeringsplanerne ud med en kort frist for bemærkninger til behandling på det næste møde i rådet.
- Hvor det ikke er muligt at sende implementeringsplanerne ud med kort frist op til et møde, forsøger rådet sig med en "red flag"-ordning, hvor medlemmerne kan sende skriftlige bemærkninger til sekretariatet, hvis det er deres vurdering, at implementeringsplanerne kræver særlig opmærksomhed. Eventuelle skriftlige bemærkninger tilgår formanden, der konkret vurderer, om og hvordan de fremsendte synspunkter skal formidles til Regeringens Implementeringsudvalg.

5.3. Drøftelse af behovet for en ekstra sagkyndig i rådet

- Det blev vedtaget, at rådet ikke vil anmode om en ekstra sagkyndig til rådet.

5.4. Mødeplan for 2019

- Mødeplanen for 2019 er sendt ud, og medlemmerne kan melde ind til sekretariatet, hvis de vil være vært for et møde.

5.5. Evt. kommentarer til beslutningsreferat fra seneste møde

- Der var ingen kommentarer til beslutningsreferatet fra seneste møde.

Til punkt 6. Kommunikation og presse

Punkt 6.1: Kommunikation efter dagens møde

- Formanden fremhævede, at Folkemødet er en god mulighed for at få synliggjort rådets arbejde, eftersom mange af medlemmerne af rådet i forvejen er der med deres respektive organisationer.
- Formanden fremhævede også, at de seneste tilbagemeldinger fra IU indeholder gode cases, fx nabotjek på referencenummer på kød og tidlig interessevaretagelse på innovationsprincippet.

Til Punkt 7. Eventuelt

- Det blev vedtaget, at rådet drøfter den seneste tilbagemelding fra IU på mødet den 31. maj, herunder mulighed for at udarbejde guidelines til ministerierne til mindre nabotjek.
- Formanden orienterede om, at Marie Agerbæk Iversen stopper i sekretariatet, fordi hun har fået nyt job i Erhvervsstyrelsen.
- Formanden takkede afslutningsvis Lars Pram, Kasper Ernest og Marie Agerbæk Iversen for det gode samarbejde.

Til regeringens EU-Implementeringsudvalg
Formand beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen

Styrelsen for Arbejdsmarked og
Rekruttering
Njalsgade 72A
2300 København S

T +45 72 21 74 00
E star@star.dk
www.star.dk

CVR 55568510

Oversendelsesbrev fra Implementeringsrådet

8. marts 2018

Jeg vil på vegne af Implementeringsrådet gerne takke dig for din deltagelse på vores møde i december og for at imødekomme ønsket fra rådet om grundige og transparente tilbagemeldinger på vores anbefalinger. Vi sætter stor pris på den direkte dialog og på dit store engagement i vores arbejde.

Implementeringsrådet har med glæde modtaget udvalgets tilbagemelding på listen med nabotjek, hvor der har været udeståender. Vi er dog overraskede over, at der på det finansielle område er gennemført nabotjek, hvor centrale oplysninger ikke er tilgængelige og ikke kan deles. Rådet vil opfordre til, at Finanstilsynet indhenter de pågældende landes tilladelse til at viderebringe oplysningerne til medlemmerne af rådet, så der er fuld gennemsigtighed om resultaterne af de gennemførte nabotjek.

Jeg ved, at underimplementering / manglende håndhævelse af EU-regulering i andre lande ud fra et konkurrenceperspektiv er et emne, som interesserer udvalget. Jeg vil derfor gerne orientere om, at Implementeringsrådet har haft en temadrøftelse om emnet, hvor vi bl.a. havde besøg fra EU-Kommissionens enhed for anvendelse af EU-lov og sanktioner, og vi står gerne til rådighed for sparring om emnet, som vi påtænker at arbejde videre med.

Endelig ønsker Implementeringsrådet at pege på nogle bekymrende tendenser til at udformningen af dele af EU-regulering på det finansielle område synes at finde sted "under den politiske radar", hvilket uddybes i de vedlagte bilag.

Med venlig hilsen

Implementeringsrådet / Paul Mollerup

Til regeringens EU-Implementeringsudvalg

Styrelsen for Arbejdsmarked og
Rekruttering
Njalsgade 72A
2300 København S

T +45 72 21 74 00
E star@star.dk
www.star.dk

CVR 55568510

Bilag 1: EU-regulering under den politiske radar

15. marts 2018

Der er i de seneste år sket en betydelig stigning i reguleringen af den finansielle sektor ikke kun nationalt, men også på EU-niveau. Samtidig hermed har manglende politisk enighed i Rådet og Europa-Parlamentet og ønsket om at sikre fremdrift i beslutningsprocesserne resulteret i, at mange væsentlige, politiske beslutninger på området "skubbes nedad" i systemet. Det betyder, at den retlige trinfølge i EU-reguleringen på det finansielle område, hvor det politiske indhold som udgangspunkt besluttet af Rådet og Parlamentet (niveau 1, se bilag), tilsidesættes, og at muligheden for, at andre end finanstillsynene får indflydelse på ny regulering, mindskes. Beslutningerne er dermed ikke genstand for en politisk beslutningsproces.

Implementeringsrådet ønsker i den forbindelse at pege på nogle bekymrende tendenser i den proces, der leder op til ny EU-regulering i den finansielle sektor. En central problemstilling er den manglende transparens i regeltilblivelsen for så vidt angår niveau 2 reguleringen (EU-Kommissionen udfylder reglerne på niveau 1 via forordninger og direktiver – der er udstedt ca. 150 af disse på det finansielle område) og ikke mindst niveau 3 reguleringen (udstedt af de tre europæiske finansielle tilsynsmyndigheder). Implementeringsrådet foreslår en række initiativer, som kan iværksættes for at skabe større åbenhed i regeltilblivelsen og dermed sikre en regulering af højere kvalitet og i tråd med det politiske mandat, som medfører holdbare løsninger for forbrugerne, virksomhederne og samfundet som helhed.

De europæiske tilsynsmyndigheders rolle i regeltilblivelsen

EU's finanstillsynssystem består af tre tilsynsmyndigheder; EIOPA (forsikrings- og arbejdsmarkedspensionsområdet), EBA (bank- og realkreditområdet) og ESMA (værdipapirhandelsområdet). Tilsynsmyndighederne er oprettet ved forordninger, som udstikker de overordnede rammer for myndighedernes virksomhed og organisation. Ud over tilsynsfunktionen deltager tilsynsmyndighederne i lovgivningsarbejdet på området i form af bl.a. udarbejdelse af udkast til tekniske standarder (forordninger) og teknisk rådgivning til Kommissionen (niveau 2 regulering) samt udstedelse af retningslinjer, Q&As og anbefalinger (niveau 3 regulering). Sidstnævnte har i princippet ikke retskraft, men får det de facto. Således er de nationale finanstillsyn fx underlagt et "comply or explain princip" i relation til retningslinjer; dvs., at såfremt de ikke håndhæver retningslinjerne over for de finansielle virksomheder, skal de begrunde dette over for det ansvarlige europæiske tilsyn. Da de nationale tilsyn, jf. nedenfor, er med til at udarbejde og vedtage niveau 3 reguleringen, er der næppe noget incitament til ikke at følge retningslinjerne.

Forordningerne, som regulerer de europæiske finanstilsyn indeholder en række bestemmelser, der har til formål at skabe åbenhed om myndighedens arbejde med ny regulering. Der gælder således formelle krav til høringer om myndighedens udkast til regulering på niveau 2 og 3. En række forslag og udkast forelægges de forskellige stakeholdergrupper.

Manglende transparens i lovgivningsarbejdet – regulering under den politiske radar

Formelt set er der, jf. ovenfor, lagt op til åbenhed og gennemsigtighed i forhold til de europæiske finanstilsyns arbejde med ny regulering. Virkeligheden er imidlertid en noget anden. Det skyldes bl.a., at udkast til ny regulering, retningslinjer mv. helt overvejende først forelægges på et tidspunkt, hvor de respektive tilsynsmyndigheders øverste organ, Board of Supervisors (BoS), der primært består af repræsentanter fra hver af de 28 nationale tilsynsmyndigheder, formelt har godkendt udkastene. Erfaringsmæssigt er det derfor yderst vanskeligt at få ændret på de fremlagte forslag.

Der er i det helt taget tale om en meget lukket beslutningsproces. Således er erfaringen, at Finanstilsynet er meget mindre åben med hensyn til tilsynets deltagelse i lovgivningsarbejdet i de europæiske finanstilsyn i henholdsvis BoS og i en række underliggende arbejdsgrupper end ved national regulering. Dette uanset at konsekvenserne for virksomhederne kan være betydelige.

I takt med at reguleringen i stigende grad sker på niveau 2 og 3, er de europæiske finanstilsyns og dermed de nationale tilsynsmyndigheders indflydelse på reguleringen af den finansielle sektor steget tilsvarende. Det er derfor stærkt bekymrende, at beslutningsprocesserne er så lukkede. Det medfører, at mange beslutninger med økonomiske byrder til følge træffes uden en egentlig demokratisk kontrol; dvs. under den politiske radar. Det bemærkes i den forbindelse, at de europæiske finanstilsyn siden deres oprettelse har ført en meget selvstændig og offensiv linje med udstedelse af adskillige retningslinjer, Q&As etc. (niveau 3); regulering som ofte de facto har et politisk indhold og ikke et teknisk indhold, hvilket oprindeligt var tanken med niveau 3 reguleringen.

Initiativer

Implementeringsrådet anbefaler på baggrund af ovenstående erfaringer, at regeringen arbejder for følgende;

1. at Finanstilsynet i videre omfang end i dag forpligtes til løbende at inddrage interesseorganisationer og andre interessenter i forbindelse med tilsynets deltagelse i de tre europæiske finanstilsyns lovgivningsarbejde, herunder i diverse arbejdsgrupper. Der bør i den forbindelse være åbenhed om dokumenter, referater fra møder, stemmeafgivelse etc., ligesom de relevante interesseorganisationer bør inddrages i tilsynets overvejelser om prioritering af arbejdsgrupperne. For at sikre en ensartet tilgang, bør tilsynet udarbejde en proces for dette arbejde. Et tæt samarbejde tidligt i processen skaber større transparens, bedre mulighed for indflydelse på reguleringen og bedre forståelse af reguleringen, hvilket i sidste ende gør den nemmere at implementere.
2. at høringer i forbindelse med de tre europæiske finanstilsyns regulerings- og fortolkningsarbejde iværksættes, så der sker konsekvent inddragelse af eksterne interessenter og stakeholdergrupper, inden de forelægges de respektive tilsynsmyndigheders ledende organ, Board of Supervisors. Der bør i den forbindelse arbejdes for rimelige høringsfrister. Reelle høringer om udkast i modsætning til, hvad der er tilfældet i dag, om vedtagne forslag mv. giver bedre fagligt input og medfører større ejerskab og dermed accept og efterlevelse hos eksterne interessenter.

Samtidig vil Board of Supervisors have mulighed for også at forholde sig til eventuelle indvendinger.

3. at principperne i Kommissionens "Better Regulation" strategi også udstrækkes til at gælde for de tre europæiske finanstilsyn. Dette vil bidrage til at skabe øget åbenhed om tilsynenes virksomhed.*
4. at de europæiske finanstilsyn kun kan udstede retningslinjer på områder, når der er specifik hjemmel hertil i overordnede regulering godkendt af Parlamentet og Rådet (niveau 1) henholdsvis af Kommissionen (niveau 2).*

**Det bemærkes, at Forbrugerrådet TÆNK ikke støtter initiativ nr. 3 og 4.*

Bilag 2

Den europæiske lovgivnings- og tilsynsramme i den finansielle sektor

Den såkaldte Lamfalussy-proces fra 2001 har til formål at styrke og effektivisere den europæiske lovgivnings- og tilsynsramme i den finansielle sektor. Processen omfatter fire niveauer:

- Niveau 1: Rådet og Parlamentet vedtager basisretsakten (forordning/direktiv).
- Niveau 2: Kommissionen udsteder delegerede- eller gennemførelsesretsakter., som udfylder/supplerer basisretsakten (niveau 1).
- Niveau 3: De nationale tilsynsmyndigheder deltager i arbejdet i de tre europæiske tilsynsmyndigheder (EBA/ESMA/EIOPA). Sidstnævnte kan udstede retningslinjer, Q&As og anbefalinger om brugen og fortolkningen af reguleringen under niveau 1 og 2. Niveau 3 består af ikke bindende regulering. Reguleringen kan dog være underlagt et ”comply or explain princip”; dvs., såfremt de nationale tilsyn ikke håndhæver retningslinjerne over for de finansielle virksomheder, skal de begrunde dette over for det ansvarlige europæiske tilsyn.
- Niveau 4: Kommissionen påser, at medlemslandenes lovgivning overholder EU-reguleringen.

Anbefalinger: Tidlig interessevaretagelse

Forslag vedtaget på møde i Implementeringsrådet den 6. marts 2018

Nr.	Titel/emne	Ministerium	Bemærkninger
1	Bedre samarbejde om implementering og håndhævelse	EM, MFVM, JM, TRM	Forbrugerrådet TÆNK støtter ikke forslaget
2	Engangsplast	MFVM	
3	Evaluering af vævsdirektivet	SUM	
4	Rentespænd i forhold til dansk volatilitetsjustering	EM	
5	Ændring af Solvens II -rentekurven	EM	
6	Fælles europæiske standarder for byggevarer i kontakt med drikkevand	TRM og MFVM	

ERHVERVSMINISTERIET, MILJØ- OG FØDEVAREMINISTERIET, TRANSPORT-, BYGNINGS- OG BOLIGMINISTERIET OG JUSTITSMINISTERIET

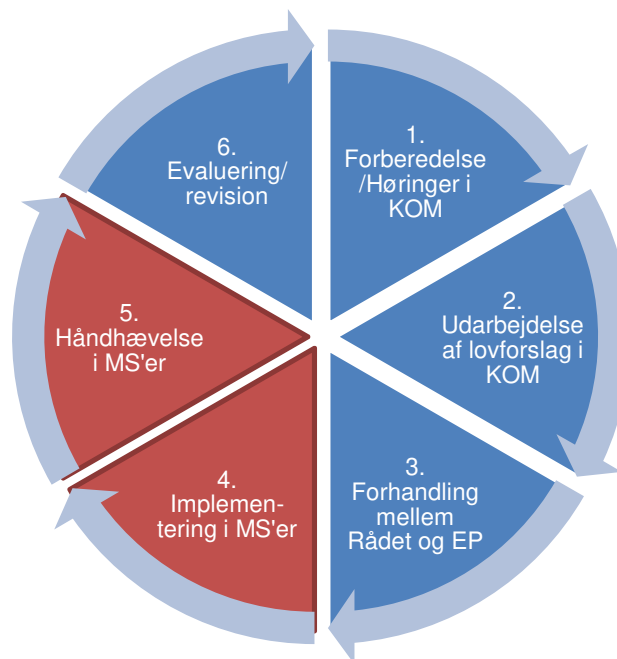
Titel	1. Bedre samarbejde om implementering og håndhævelse
Ministerium	Primært Erhvervsministeriet, Miljø- og fødevareministeriet, Transport-, bygnings- og forsyningsministeriet, og Justitsministeriet men principielt alle ressortområder med erhvervsrettet EU-lovgivning.
Berørt EU-regulering	Al erhvervsrettet EU lovgivning
Berørt dansk lovgivning	Implementering af al erhvervsrettet EU lovgivning
Introduktion af den overordnede problemstilling	<p>Det er fortsat sådan, at virksomheder i EU oplever, at der i praksis er stor forskel på udmøntningen af lovgivningen på områder, hvor man ellers på papiret har harmoniseret. Årsagerne til den forskel som opleves i praksis når lovgivningen udmøntes skyldes en række forskellige problemstillinger, som ikke altid kan behandles med samme middel. Af problemstillinger kan nævnes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Underimplementering • Fejlimplementering • Overimplementering • Manglende håndhævelse • Fejlagtig håndhævelse • Overhåndhævelse/strengere håndhævelse <p>Regeringen har med nedsættelsen af Implementeringsrådet og Implementeringsudvalget haft skarpt fokus på overimplementering, fejlimplementering, fejlagtig og strengere håndhævelse i Danmark sammenlignet med vores nabolande. Det er imidlertid ikke muligt for Danmark alene at komme underimplementering og manglende håndhævelse i andre EU-lande til livs. Det samme gælder for så vidt for overimplementering, fejlimplementering, fejlagtig og strengere håndhævelse i andre EU-lande. Her er det EU-Kommissionens opgave at skride ind, hvis de pågældende lande ikke følger de fælles spilleregler. Denne opgave bliver imidlertid ikke løftet i tilstrækkelig grad.</p> <p>Der er derfor behov for at øge samarbejdet om implementering og håndhævelse i EU.</p>
Berørte virksomheder	Alle virksomheder i EU.
Begrundelse	<p>Problematikken om forskellig implementering og håndhævelse består delvist i, at når først medlemsstaterne har udmøntet fællesskabslovgivningen i national lov og praksis i god tro, så er det svært at ændre igen på påbud fra Kommissionen, fordi der kan være relativt store omkostninger forbundet med sådanne ændringer, herunder også politiske omkostninger. Derfor er der ofte kun den retslige vej at gå, hvilket Kommissionen for sjældent gør, og rettelig heller ikke har ressourcer til, hvis de skal komme alle problemer til livs.</p> <p>Dernæst består problematikken delvist i, at medlemsstaterne til tider bevidst udmønter lovgivningen med henblik på fx at beskytte egne interesser. Denne del af problemstillingen kan normalt kun løses retsligt, og forslagene herunder kan derfor ikke i sig selv løse denne udfordring. Af andre metoder end retsligt kan dog nævnes "name-and-shame" værktøjer som fx</p>

Kommissionens "Single Market Scoreboard".

Implementeringsrådet foreslår på denne baggrund, at man arbejder mere systematisk og målrettet på at forebygge at forskellene i udmøntningen opstår til at starte med.

Den første problemstilling skitseret ovenfor kan trives, fordi man i lovgivningscyklussen (se figur 1) kun samarbejder på EU-niveau i nogle af de seks skitserede faser – her tænkes på særligt på fase 1, 2 og 3 (og 6). Her deltager alle medlemsstater i drøftelser, forberedelse, høringer, forhandlinger med Kommissionen. Imidlertid sker det, at når man rammer klokken 6 på figuren (vedtagelse af retsakt i trilog/offentliggørelse i Official Journal), så ophører samarbejdet og dialogen mellem de 28 lande i Rådet og Kommissionen, og en lovtæst sendes til de 28 hovedstæder til implementering og efterfølgende håndhævelse (fase 4 og 5) nationalt, inden man så småt opstarter samarbejdet flere år efter i fase 6.

Figur 1, lovgivningscyklussen

Implementeringsrådet er af den opfattelse, at en del af den forskel, som virksomhederne oplever i praksis, bunder i det manglende samarbejde på EU-niveau i fase 4 og 5, og mener at øget brug af håndhævelses og implementeringsgrupper vil kunne være med til at afhjælpe problemerne.

Forventede konsekvenser for erhvervslivet	Mere ensartet implementering og håndhævelse vil reducere fragmenteringen af det indre marked markant og mindske barriererne for at ekspandere til nye markeder i EU. Dette vil særligt komme SMVer, der ofte ikke har juridisk kompetence in-house til gavn.
Økonomiske konsekvenser	Øget samarbejde om implementering og håndhævelse vil potentielt føre til øget eksport og bedre konkurrenceevne for Danmark og for hele EU.
Retning/holdning	Implementeringsrådet foreslår, at Implementeringsudvalget nedsætter en arbejdsgruppe, som senest første kvartal 2019 skal fremlægge en samlet dansk anbefaling til, hvordan den nye Kommission kan styrke ensartet implementering og håndhævelse i medlemsstaterne. Arbejdsgruppen bør bestå af relevante interessenter, bl.a. erhvervsorganisationerne, Erhvervsministeriet og Udenrigsministeriet.

Der bør foretages en dybdegående vurdering af eksisterende initiativer, hvorefter mulige nye løsninger kan foreslås, eksempelvis i form af såkaldte implementeringsgrupper og håndhævelsesgrupper på alle lovgivningsområder. Såfremt Kommissionen ikke nedsætter disse skal dette begrundes ud fra et comply-or-explain princip.

Det er vigtigt for Implementeringsrådet, at der tages højde for årsagerne til problemet, herunder de juridiske, tekniske og politiske aspekter af problematikken. Derudover bør det sikres, at arbejdsgruppens anbefalinger kan bruges til tidlig interessevaretagelse i forhold til den nye Kommission.

Herunder skitseres som inspiration ét eksempel på, hvordan implementerings – og håndhævelsesgrupper kunne sammensættes og fungere.

Implementeringsgrupper

Implementeringsgrupperne skal bestå af de embedsfolk, som er ansvarlige for implementeringen nationalt. Grupperne indkaldes af det ansvarlige kontor i Kommissionen som faciliterer gruppens arbejde. Grupperne skal mødes så tidligt som muligt i fase 4, og der skal bl.a. foregå en udveksling af ideer til bedst mulige implementering, afklaring af tvivlsspørgsmål, drøftelse af forståelsesforskelle osv.

Kommissionen kan allerede i dag indkalde til sådanne møder, men det er ikke obligatorisk. Hvor de har været anvendt, har erfaringerne dog været positive i Implementeringsrådets optik, hvorfor det bør udbredes og gøres obligatorisk. Et sådan Kommissionsfaciliteret samarbejde løser ikke alle problemer, men særligt de problemer som opstår på grund af fejl og misforståelser i forbindelse med implementeringen kan løses på denne måde. Det er Implementeringsrådets opfattelse, at der her er tale om langt størstedelen af de for virksomhederne oplevede problemer.

Det skal bemærkes at implementeringsarbejdet ikke erstatter egentlige politiske beslutninger der altid bør træffes i de relevante basisretsakter og igennem den fulde politiske proces. Der må ikke ske en glidning, så politisk kontroversielle beslutninger trykkes ned på embedsmandsniveau, hvis der ikke kan opnås enighed på det politiske niveau.

Håndhævelsesgrupper

Håndhævelsesgrupperne skal bestå af de myndigheder/embedsfolk, som er ansvarlige for håndhævelsen nationalt. Grupperne indkaldes af det ansvarlige kontor i Kommissionen som faciliterer gruppens arbejde. Grupperne skal mødes så tidligt som muligt i fase 5, og der skal bl.a. foregå en erfaringsudveksling omkring metoder, sanktioner, virkemidler i øvrigt, effekter og den samlede påvirkning af lovgivningen. Håndhævelsesgruppernes opgave skal fokusere på praksis for den administrative håndhævelse ved forbud og påbud mv.

Der findes i dag allerede sådanne samarbejder på nogle områder, fx faciliteret af nogle EU-agenturer, men det sker ikke på tværs af alle områder, og er ikke nødvendigvis obligatorisk. Samtidig fører den manglende dialog til, at der mangler vigtig samlet viden om den reelle virkning af lovgivningen, når man påbegynder evalueringer og revisioner (fase 6). Et styrket håndhævelsessamarbejde vil således også kunne styrke lov kvaliteten, når lovgivningen revideres. I det lange løb er dette centralt for et mere velfungerende indre marked.

Særlige hensyn

Det vil være særligt opportunt, at en ny Kommission som træder til i sommeren 2019, har dette

	initiativ med i deres program for 2019-2024. Der er således behov for at begynde påvirkningen allerede nu.
Igangværende dansk indsats	Implementeringsrådet er ikke bekendt med en igangværende dansk indsats på området.

MILJØ- OG FØDEVAREMINISTERIET

Titel	2. Engangsplast
Ministerium	Miljø- og Fødevareministeriet
Berørt EU-regulering	Kommissionens forslag om kommende lovgivning på engangsplast (Forventes fremsat Q2 2018)
Berørt dansk lovgivning	Ingen pt.
Introduktion af den overordnede problemstilling	<p>EU-Kommissionen har netop offentliggjort deres plaststrategi som en del af overgangen til en mere cirkulær økonomi. Målet med strategien er, at beskytte miljøet mod plastforurening og samtidig fremme vækst og innovation til fordel for erhvervslivet. I bilaget til strategien beskrives initiativer, som Kommissionen ønsker for at regulere og dermed reducere brugen af engangsprodukter af plastik, med det primære formål at mindske plastforureningen i havene. Forslaget er primært kommet ind fra fransk side, som følge af store problemer med engangsprodukter af plast på de franske kyststrækninger. Kommissionen har desuden udgivet en præ-konsekvensanalyse omkring et eventuelt lovforslag på engangsprodukter af plastik. Den kan findes her: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-6169607_en</p>
Berørte virksomheder	<p>Engangsprodukter af plast sælges bredt i alle dagligvarebutikker og bruges af virksomheder i kantinedrift. Derudover bruges de meget til take-away føde- og drikkevarer på bl.a. cafeer og restauranter.</p> <p>Alle dagligvarebutikker vil blive berørt af forslaget samt en lang række kantiner, cafeer, restauranter og lignende samt turismeerhvervet, som fx campingpladser.</p>
Begrundelse	<p>Implementeringsrådet hilser Kommissionens plaststrategi velkommen. Lækage af plast til havmiljøet er et alvorligt problem, som det er godt at Kommissionen sætter fokus på.</p> <p>Engangsplastikprodukter er en af flere kilder til plastforurening. Grunden til at disse produkter ender i naturen, er dels dårlig affaldshåndtering og dels uansvarlig forbrugeradfærd. Det er essentielt, at et eventuelt lovgivningsinitiativ om engangsplastikprodukter har dette for øje. Virksomheder bør ikke gøres ansvarlige og bære omkostningerne for aktiviteter, som de ikke har mulighed for at have indflydelse på eller kontrol over.</p> <p>I forbindelse med udarbejdelse af et initiativ på engangsplastikprodukter er det vigtigt at tage et livscyklusperspektiv. Som støtte til at vurdere miljøbelastningen fra materialer til fx bæreposer uddelt i detailhandlen, forventes Miljø- og fødevareministeriet i februar 2018 at offentliggøre en livscyklusvurdering (LCA), som undersøger, hvilke af seks forskellige</p>

	<p>materialetyper i plastbæreposer, der er mindst miljøbelastende. Rapporten skal bruges til en evt. regulering af uddeling af plastbæreposer i detailhandlen, men kan også bruges til at vurdere behovet for en evt. regulering af engangsprodukter af plast. Rapporter som denne er vigtige for, at lovgivningsinitiativer kan fokusere på de rette materialer, og at substitution til alternative materialer rent faktisk fører til en reduceret miljøbelastning.</p>
Forventede konsekvenser for erhvervslivet	Grossister og detailvirksomheder vil miste omsætning i deres salg og have yderligere omkostninger til at finde alternativer til engangsplastikprodukter.
Økonomiske konsekvenser	Indføres der en rigid EU regulering på området, er der risiko for, at konkurrenceevnen i Danmark vil blive unødigt belastet, da virksomhederne pålægges ekstra omkostninger uden at disse står mål med den positive indvirkning på miljøet.
Retning/holdning	<p>Implementeringsrådet anbefaler, at regeringen skal arbejde for at et EU initiativ på engangsplastikprodukter skal fokusere på at mindske miljøbelastningen fra brug af engangsplast, ved at målrette initiativer de steder hvor plast udgør en trussel i miljøet.</p> <p>Danmark bør derfor arbejde for, at en evt. fremtidig EU regulering skal tage hensyn til de medlemslande, der allerede har effektive affaldssystemer, som er med til at forhindre, at plast ender i naturen. Der skal ikke indføres rigide europæiske reguleringskrav, men derimod fleksible regler som medlemslandene kan tilpasse og implementere, så det står mål med behovet for miljøbeskyttelse i det enkelte medlemsland.</p> <p>Danmark bør desuden arbejde for at evt. regulering indarbejdes i det eksisterende emballagedirektiv og andre direktiver/forordninger, hvor plast forekommer.</p> <p>Sidst men ikke mindst bør regeringen arbejde for, at der tages et livscyklusperspektiv på engangsmaterialer, og at eventuel substitution til andre materialer underbygges af solide fakta.</p>
Særlige hensyn	En evt. kommende EU regulering skal tage særlige hensyn til de medlemslande, der gør det godt med affaldshåndtering og har et ansvarligt forbrug, som forhindrer at plasten havner i naturen.
Igangværende dansk indsats	Implementeringsrådet er ikke bekendt med en igangværende dansk indsats på området.

SUNDHEDS- OG ÆLDREMINISTERIET

Titel	3. Evaluering af vævsdirektivet (Direktiv 2004/23/EC)
Ministerium	Sundheds- og ældreministeriet
Berørt EU-regulering	Vævsdirektivet (Direktiv 2004/23/EC)
Berørt dansk lovgivning	Vævsloven samt bekendtgørelse nr. 764 af 26/05/2015
Introduktion af den overordnede problemstilling	Vævsdirektivet fastsætter regler for donation og implantation af væv, celler og blod, samt disse materials cirkulation inden for det indre marked. Direktivets formål er at sikre at væv, celler og blod er disponibelt, garantere patientsikkerhed, samt undgå overførsel af smitsomme sygdomme.

	<p>Direktivet omfatter alle typer celler, dermed også æg- og sædceller, og æg- og sædbanker er underlagt direktivet, selvom denne type celler ikke skal transplanteres og derfor ikke udgør samme risiko for modtageren som andre typer celler. Lovgivningen er dog ikke udformet med denne type celler for øje, og har desværre ført til massive administrative byrder i form af bl.a. tilsyn, afrapportering, akkreditering, sporbarhed, kvalitetsstyring, mærkning, dokumentation og registrering uden at hæve sikkerheden. Direktivet er ydermere implementeret og håndhævet meget forskelligt i medlemslandene, hvilket fører til barrierer i det indre marked.</p>
Berørte virksomheder	<p>De berørte virksomheder i Danmark er alle indenfor sæd- og ægcelle donation, eksempelvis kan det være sædbanker, fertilitetsklinikker og andre i samme branche. I Danmark alene er der 62 aktører, og det drejer sig om 1.626 klinikker i EU og mange tusinde i resten af verden.</p>
Begrundelse	<p>Kommissionen er i gang med en evaluering af vævsdirektivet. Det forventes, at evalueringen er færdig i Q4 2018. Derefter påbegyndes revisionen. I denne sammenhæng bør Danmark sætte fokus på, at direktivet som det er udformet i dag ift. kønsceller, medfører unødigt store byrder uden at hæve sikkerheden eller sikre tilstrækkeligt udbud, faktisk tværtimod.</p> <p>Sædceller er anderledes end andre typer væv og celler, idet de ikke transplanteres fra en doner og implanteres i en modtager ved hjælp af operationer. Derudover har sædceller en unik funktion, som ingen andre celler har, nemlig produktion af børn. Med den lave fertilitet i EU er det vigtigt, at disse celler underlægges lovgivning, der afspejler den risiko de udgør, og deres disponibilitet ikke reduceres som følge af administrative byrder.</p> <p>Direktivet er et minimumsdirektiv, og det er implementeret og håndhæves meget forskelligt i medlemslandene. Derudover har landene yderligere national lovgivning på området, og reguleringen omkring donorens og modtagerens alder, anonymitet, kompensation og inspektionsniveau er ikke harmoniseret. Dette medfører en kraftig fragmentering af det indre marked og usikkerhed for både patienter og virksomheder.</p>
Forventede konsekvenser for erhvervslivet	<p>De høje administrative byrder og fragmenteringen af det indre marked på dette område sætter barrierer for udvikling og grænseoverskridende ekspansion for danske sæd- og ægbanker samt fertilitetsklinikker. Virksomhederne har brugt tusindvis af timer på at sætte sig ind i lokale regler og sikre compliance, herunder udvikle SOP's og automatiske systemer og det estimeres at der bruges over 20.000 mandetimer i de berørte danske virksomheder om året, for at forstå og navigere disse regler. I betragtning af branchens størrelse, er det op mod 25% af den samlede servicetid.</p>
Økonomiske konsekvenser	<p>Danmark har en førerposition på verdensplan indenfor denne branche, men den tunge lovgivning skader virksomhedernes konkurrenceevne. Derudover er den demografiske udvikling i Danmark og i EU et samfundsøkonomisk problem, som denne sektor kan være med til at afhjælpe, hvis den får de rette rammevilkår.</p>
Retning/holdning	<p>Implementeringsrådet anbefaler, at Danmark arbejder for at kønsceller fjernes fra direktivets anvendelsesområde, og at en forordning specifikt for disse celler oprettes i stedet. Under den forudsætning at der ved ny lovgivning opnås samme eller højere patientsikkerhed. Gøres det rigtigt, kan reglerne</p>

	<p>simplificeres samtidig med at sikkerheden øges, da reglerne i så fald vil være lavet med henblik på kønsceller. Det vil være til gavn for både barnløse og virksomhederne.</p> <p>Såfremt det ikke er muligt at få en separat forordning for kønsceller, bør Danmark arbejde for at direktivet ændres til en forordning, således at fragmenteringen af markedet mindskes og virksomhedernes byrder sænkes, samtidig med at patienterne får bedre adgang til sikker behandling. Hvis dette ikke viser sig muligt bør Danmark arbejde for, at der indføres en proportionalitetstest af nationale særregler på området.</p>
Særlige hensyn	Danmark har været et foregangsland ift. donation af sædceller til barnløse i EU og verden rundt. Den tunge EU lovgivning, der ikke er udformet med sæd- og ægbanker for øje, hæmmer udviklingen og konkurrenceevnen for disse virksomheder og reducerer barnløses valgmuligheder.
Igangværende dansk indsats	Implementeringsrådet er ikke bekendt med en igangværende dansk indsats på området.

ERHVERVSMINISTERIET

Titel	4. Rentspænd i forhold til dansk volatilitetsjustering
Ministerium	Erhvervsministeriet
Introduktion af den overordnede problemstilling	<p>Solvens II-direktivet fastsætter, at EU-Kommissionen skal gennemføre et eftersyn og eventuelt revideringer af dele af Solvens II-reguleringen i 2020. Et element i eftersynet er et eftersyn af den tilsynsmæssige rentekurve og metodikken bag fastlæggelsen af den såkaldte volatilitetsjustering (herefter VA-tillæg).</p> <p>Det høje danske VA-tillæg har påkaldt sig negativ opmærksomhed fra EIOPAs side, og der er risiko for, at EIOPA i forbindelse med 2020-eftersynet vil arbejde for justeringer af de metoder, der indgår i fastlæggelsen af VA-tillæg, så blandt andet det danske tillæg reduceres.</p> <p>Det danske VA-tillæg er rimeligt, fordi det afspejler de danske forsikrings- og pensionssekskabers faktiske investeringer. Tillægget har stor betydning for markedet for realkreditobligationer og dermed for det danske boligmarked. Derfor er det vigtigt, at VA-tillægget også fremover afspejler investeringerne i realkreditobligationer og det højere afkast, de genererer. I modsat fald kan de danske forsikrings- og pensionssekskaber, af hensyn til at opretholde et passende match mellem aktiver og passiver, være nødsaget til at reducere investeringerne i disse aktiver. Det vil ramme forsikringstagerne – og særligt pensionskunderne – såvel som realkreditmarkedet.</p>
Berørt EU-regulering	<p>Kommende forslag til revidering af Solvens II Direktivet 2009/138/EF jf. artikel 77(f)</p> <p>EU-Kommissionens Delegerede forordning (EU) 2015/35, Afdeling 4 om fastsættelse af den risikofrie rentekurve.</p>
Berørt dansk lovgivning	<p>Lov om finansiel virksomhed §126e, 126f.</p> <p>Bekendtgørelse om opgørelse af solvenskapitalkravet ved anvendelse af</p>

	<p>standardformlen for gruppe 1-forsikringselskaber m.v., nr. 1164 af 7. november 2017</p> <p>Bekendtgørelse om matchtilpasning og volatilitetsjustering af den risikofrie rentekurve for gruppe 1-forsikringselskaber, nr. 1258 af 27. november 2017</p>
Berørte virksomheder	<p>Alle danske gruppe-1 forsikrings- og pensionsselskaber. Kun de allermindste skadesforsikringselskaber er ikke omfattet af brugen af den risikofrie rentekurve under Solvens II.</p>
Begrundelse	<p>De danske forsikrings- og pensionsselskaber skal anvende en tilsynsmæssig rentekurve, når de opgør værdien af deres forpligtelser over for kunderne. Udgangspunktet er en risikofri rentekurve. Fordi selskaberne investerer i aktiver, som genererer et højere afkast end den risikofrie rente, kan de benytte den såkaldte volatilitetsjustering (VA-tillæg). VA-tillægget lægges til den risikofrie rente og udligner noget af forskellen mellem den risikofrie rente og det afkast, selskaberne reelt kan opnå.</p> <p>VA-tillægget opgøres pr. land, og er baseret på, hvad selskaber i det pågældende land reelt investerer i. Det danske VA-tillæg afspejler, at danske forsikrings- og pensionsselskaber har store beholdninger af danske realkreditobligationer. Forskellen mellem renten på realkreditobligationer og den risikofrie rente betyder, at Danmark har et højere VA-tillæg end andre lande, hvor der i højere grad investeres i statsobligationer, hvor forskellen til den risikofrie rente er mindre.</p> <p>Det høje danske VA-tillæg afspejler, at det danske realkreditmarked er unikt i europæisk sammenhæng. Ingen andre lande har et udbud af realkreditobligationer (covered bonds) tilsvarende det danske med en så stor udestående mængde og med tilsvarende likviditet og sikkerhed, som pensionsselskaber i stort omfang kan investere i. Pensionsselskaber i andre lande investerer i væsentligt større omfang i statsobligationer. Ultimo 2015 udgjorde realkreditobligationer ca. 31% af pensionsselskabernes samlede investeringer svarende til 1.000 mia. dkk.</p> <p>Det er uhyre vigtigt at værne om realkreditmarkedet, da det udgør et centralt element i finansieringen af danske boliger og dermed i dansk økonomi.</p> <p>Bevarelsen af dette marked afhænger af, at forsikrings- og pensionsselskaber også fremover har incitament til at investere i realkreditobligationer. Hvis metodikken bag opgørelsen af VA-tillæg ændres i en retning, der mindsker realkreditobligationernes rolle i det danske VA-tillæg, kan det underminere dette marked.</p> <p>Forsikrings- og pensionsselskaberne investerer i realkreditobligationer, fordi der er tale om en attraktiv investering, som kommer kunderne til gode. Men investeringerne i realkreditobligationer vil være mindre attraktive, hvis realkreditobligationer ikke indgår i opgørelsen af VA-tillægget. Det skyldes, at selskaberne lægger vægt på, at der er sammenhæng mellem det, de investerer i, og den måde værdien af forpligtelserne opgøres på, idet denne sammenhæng er et centralt element i selskabernes risikostyring.</p>
Forventede konsekvenser	<p>Selskaberne bliver i deres risikostyring og afdækning af deres forpligtelser nødt til</p>

for erhvervslivet	<p>at forholde sig til en mulig ændring af VA-tillægget. Derfor vil de have incitament til at afhænde realkreditobligationer, såfremt disse måtte udgå af beregningen.</p> <p>Hvis danske realkreditobligationer ikke længere indgår i opgørelsen af volatilitetstillægget, vil det betyde en lavere tilsynsmæssig rentekurve. Det vil øge værdien af selskabernes hensættelser til forpligtelser over for kunderne og mindske deres muligheder for at investere langsigtet til gavn for vækst og beskæftigelse. Det vil derfor også medføre lavere afkast til kunderne.</p> <p>Effekten på realkreditmarkedet vil være stigende renter og forringede finansieringsmuligheder, hvilket vil have væsentlige implikationer for det danske boligmarked.</p>
Økonomiske konsekvenser	Se ovenfor.
Retning/holdning	Det er Implementeringsrådets holdning, at opgørelsen af den danske volatilitetsjustering, som indgår i den tilsynsmæssige rentekurve under Solvens II, fortsat skal tage højde for de danske forsikrings- og pensionssekskabers investeringer i danske realkreditobligationer.
Særlige hensyn	Forud for implementeringen af Solvens II i Danmark var der i 2014 drøftelser mellem branchen og Finanstilsynet om muligheden for, at danske selskaber, på linje med selskaber i en lang række andre lande, kunne få 16-årige overgangsordninger. Dette har Finanstilsynet ikke set som en mulighed for de danske selskaber. Tilsynet arbejdede til gengæld aktivt for i EIOPA, at den danske volatilitetsjustering skulle afspejle det særlige danske obligationsmarked. Det er disse særlige danske hensyn, som Implementeringsrådet ønsker opretholdt.
Igangværende dansk indsats	Implementeringsrådet er ikke bekendt med nogen igangværende dansk indsats.

Titel	5. Ændring af Solvens II -rentekurven
Ministerium	Erhvervsministeriet
Introduktion af den overordnede problemstilling	<p>I 2020 skal EU-Kommissionen i overensstemmelse med Solvens II-direktivet gennemføre et eftersyn af Solvens II-reguleringen med henblik på at fremlægge forslag om relevante ændringer til reguleringen.</p> <p>Den europæiske forsikringstilsyn EIOPA har imidlertid allerede i 2018 – uden om den officielle revidering - introduceret ændringer, der giver en lavere værdi for den såkaldte Ultimate Forward Rate (UFR). En lavere UFR betyder, at især pensionssekskabers forpligtelser over for deres kunder øges. Derved øges også selskabernes solvenskapitalkrav, og deres mulighed for at investere langsigtet mindskes.</p> <p>UFR blev fastlagt i 2014 som led i det endelige politiske kompromis om udformningen af Solvens II, der resulterede i Omnibus II-direktivet. Den politiske aftale var udtryk for en balance mellem hensynet til sikkerhed og forbrugerbeskyttelse på den ene side og hensynet til, at forsikrings- og pensionssekskaber skal kunne investere langsigtet til gavn for vækst og beskæftigelse på den anden side.</p>

	<p>EIOPA er formelt set – i Solvens II-forordningen - pålagt at udarbejde objektive retningslinjer for metoden til fastlæggelse af UFR. Den forpligtelse har EIOPA imidlertid brugt til at vedtage en metode, som væsentligt reducerer UFR. EIOPA har ved ændringerne af UFR valgt ikke at tage hensyn til intentionerne i Omnibus II-direktivet og dermed den politiske aftale bag dette, og dermed overskrider EIOPA efter vores opfattelse deres beføjelser.</p> <p>Også det europæiske systemiske risikoråd (ESRB) advokerer for ændringer i den måde hvorpå den tilsynsmæssige rentekurve opgøres. ESRB peger – ligesom EIOPA – på muligheden for at justere på nogle tekniske elementer i opgørelsen af rentekurven, som – ligesom EIOPA's ændring af UFR – vil medføre en lavere rentekurve og dermed en stigning i værdien af forsikringsselskabernes forpligtelser og solvenskapitalkrav.</p> <p>EIOPA's selvbestaltede initiativ og de forskellige udmeldinger om behov for at justere på rentekurvens elementer er problematiske. De skader branchens mulighed for at investere langsigtet til gavn for vækst og beskæftigelse samt sikre fornuftige pensioner.</p> <p>Det er vigtigt, at EIOPA respekterer UFR's karakter af en meget langsigtet rente, der kun helt undtagelsesvist justeres, samt respekterer de politiske afvejninger, der blev lagt til grund ved fastlæggelsen af UFR for få år siden. Den langsigtede rente bestemmes af langsigtet vækst og langsigtet inflation, ikke af den aktuelle lavrentesituation.</p> <p>Og det er vigtigt, at andre institutioner respekterer behovet for, at de elementer, der indgår i fastlæggelsen af rentekurven er stabile, så forsikrings- og pensionsselskaber kan planlægge og agere langsigtet.</p>
Berørt EU-regulering	<ul style="list-style-type: none"> • Kommende forslag til revidering af Solvens II Direktivet 2009/138/EF jf. artikel 77(f), og • EU-Kommissionens Delegerede forordning (EU) 2015/35, kapitel III, afdeling 3 om opgørelse af forsikringsmæssige hensættelser og kapitel III, afdeling 4 om fastsættelse af den risikofrie rentekurve.
Berørt dansk lovgivning	<ul style="list-style-type: none"> • Lov om finansiel virksomhed §126e, 126f. • Bekendtgørelse om opgørelse af solvenskapitalkravet ved anvendelse af standardformlen for gruppe 1-forsikringsselskaber m.v., nr. 1164 af 7. november 2017 • Bekendtgørelse om værdiansættelse af aktiver og passiver, herunder forsikringsmæssige hensættelser, for gruppe 1-forsikringsselskaber m.v., 1279, af 29. november 2017 • Bekendtgørelse om matchtilpasning og volatilitetsjustering af den risikofrie rentekurve for gruppe 1-forsikringsselskaber, nr. 1258 af 27. november 2017
Berørte virksomheder	<p>Alle danske gruppe-1 forsikrings- og pensionsselskaber. Kun de allermindste skadesforsikringsselskaber er ikke omfattet af Solvens II.</p>
Begrundelse	<p>Forsikrings- og pensionsselskaber skal benytte en tilsynsmæssig rentekurve til at opgøre værdien af forpligtelserne over for deres kunder. Den ultimative forward-rente (UFR) indgår sammen med en række andre tekniske elementer i fastlæggelsen af rentekurven.</p>

	<p>UFR er, som navnet siger, den ultimative langsigtede rente, og den ændrer man kun yderst sjældent.</p> <p>Adgang for EIOPA eller andre til at påvirke rentekurvens elementer kan udfordre stabiliteten i forsikrings- og pensionselskaber. Disse elementer er meget væsentlige for selskabernes risikostyring, risikokapacitet og investeringspolitik, og ændringer af rentekurvens elementer, som fører til en generelt lavere rentekurve, kan mindske især pensionselskabernes muligheder for at investere i langsigtede aktiver. Det vil ramme selskabernes investeringsafkast, hvilket kan føre til lavere pensioner til kunderne. Det kan også begrænse sektorens langsigtede investeringer i samfundsmæssigt gavnlige aktiviteter.</p> <p>Forventninger om, at elementerne i rentekurven kan blive ændret, på en måde som i sig selv presser en i forvejen lav rentekurve endnu længere ned, kan selvsagt forstærke en tendens til, at selskaber vælger sikre investeringsaktiver frem for mere langsigtede aktiver.</p> <p>Det vil have negative konsekvenser for både forsikringstagerne og for samfundsøkonomien som hele¹.</p> <p>Også af den grund bør der være en høj grad af stabilitet om metoden for opgørelse af rentekurven og de elementer, der indgår heri.</p>
Forventede konsekvenser for erhvervslivet	<p>De forventede konsekvenser af usikkerhed om rentekurven og de øvrige foranstaltninger vedrørende langsigtede forpligtelser er først og fremmest en reduceret vilje og kapacitet til at påtage sig relevante forretningsmæssige risici, det vil sige investere i langsigtede aktiver og indgå forsikringskontrakter.</p>
Økonomiske konsekvenser	<p>De økonomiske konsekvenser er først og fremmest et reduceret incitament for især pensionselskaber til at investere i langsigtede, risikofyldte aktiver. Alternativerne til investering i sådanne aktiver er investering i mindre risikofyldte aktiver, fx statsobligationer, idet den type investeringer indebærer væsentligt lavere risiko. Som konsekvens heraf må pensionselskabernes investeringsafkast forventes at blive lavere, end det ellers kunne være, hvilket går ud over kundernes pensioner.</p> <p>Også pensionselskabernes muligheder for at investere i infrastruktur, grøn omstilling og andre langsigtede og risikofyldte aktiver vil blive reduceret.</p>
Retning/holdning	<p>Det er Implementeringsrådets opfattelse, at alle relevante revideringer af metoden for opgørelse af rentekurven skal foretages under de formelle rammer for EU-Kommissionens forestående eftersyn af Solvens II-reguleringen i 2020.</p> <p>Det er derfor nødvendigt, at der fra politisk hold overordnet arbejdes for at sikre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • en proces, som respekterer de politiske hensyn, der ligger til grund for den nuværende rentekurvemetodik og sikrer forsikrings- og pensionselskabernes muligheder for at agere langsigtet, tage relevante forretningsmæssige risici og

¹ Se artikel "Danske pensionskroner skaber vækst og job i Danmark", <http://www.forsikringogpension.dk/presse/nyheder/2017/Sider/Danske-pensioner-skaber-v%c3%a6kst-og-job-i-Danmark.aspx>

	<p>investere langsigtet til gavn for kunderne og økonomien som helhed.</p> <ul style="list-style-type: none"> at tiltag som EIOPAs revidering af UFR i rentekurven undgås, da det underminerer den officielle proces for revidering og udfordrer de politiske intentioner i Solvens II-reguleringen. <p>Specifikt er der behov for tidlig interessevaretagelse frem mod eftersynet af Solvens II i 2020, som bør have fokus på at:</p> <ul style="list-style-type: none"> UFR er en langsigtet stabil sats, som kun ændres uhyre sjældent. Bestemmelserne vedrørende elementerne i opgørelsen af den tilsynsmæssige rentekurve kun kan ændres politisk, og altså ikke af EIOPA eller andre institutioner under EU-Kommissionen. Herunder heller ikke ved at benytte formelle forpligtelser til at fastsætte retningslinjer til at ændre substansen i Solvens II-reguleringen.
Særlige hensyn	<p>I Solvens II er der indbygget 16-årige overgangsordninger for beregning af hensættelser, som letter indfasningen af Solvens II. Disse overgangsordninger er ikke implementeret i Danmark. Derfor slår ændringer i rentekurven med det samme igennem på danske selskabers hensættelser og solvenskapitalkrav. Selskaber i lande, der benytter overgangsordningerne², har derimod væsentlig længere tid til at tilpasse sig ændrede metoder for opgørelse af rentekurven.</p> <p>Dette motiverer en særlig dansk indsats på dette område.</p>
Igangværende dansk indsats	<p>Forsikring & Pension har i samarbejde med Insurance Europe rettet flere henvendelser til EU-Kommissionen og til Kommissær Dombrovskis. Henvendelserne forholder sig kritiske over for EIOPAs initiativ til at revidere delkomponenter såsom UFR i rentekurven uden om de officielle rammer for Solvens II revidering i hhv. 2018 og 2020.</p>

TRANSPORT-, BYGNINGS- OG BOLIGMINISTERIET & MILJØ- OG FØDEVAREMINISTERIET

Titel	6. Fælles europæiske standarder for byggevarer i kontakt med drikkevand
Ministerium	Transport-, Bygnings- og Boligministeriet samt Miljø- og Fødevareministeriet
Berørt EU-regulering	Forordning nr. 305/2011 (Byggeveforordningen) og/eller Direktiv 98/83/EF (Drikkevandsdirektivet)
Berørt dansk lovgivning	BEK nr. 1007 af 29/06/2016 (bekendtgørelse om markedsføring og salg af byggevarer i kontakt med drikkevand)
Introduktion af den overordnede problemstilling	Testmetoderne og grænseværdierne, der anvendes til godkendelse af byggevarer i kontakt med drikkevand (eks. pumper, vandhaner og rør) varierer på tværs af EU, hvilket betyder, at danske producenter ofte må udvikle, teste

²Se rapport for brug af foranstaltninger for langsigtede garantier, herunder overgangsordninger, på EIOPAs hjemmeside: https://eiopa.europa.eu/Publications/Responses/EIOPA-BoS-16-279_LTG_REPORT_2016.pdf

	<p>og få godkendt de samme produkter til alle de europæiske hovedmarkeder. Dette er en udfordring for danske producenter, idet de henter mindst 50 pct. af deres omsætning fra eksport – fortrinsvis på det indre marked. Det anslås, at dette svarer til en eksport på omkring 750 mio. kr.</p> <p>Problemstillingen er ikke unik for Danmark. På europæisk niveau har der længe været en erkendelse af, at situationen er uholdbar, fordi det er unødigt byrdefuldt for producenterne at producere og teste iht. så mange forskellige grænseværdier og testmetoder.</p> <p>Af den årsag arbejder Kommissionen netop nu med at færdiggøre mandater/scope, som kan anvendes til udarbejdelse af harmoniserede standarder for byggevarer i kontakt med drikkevand. Disse forventes at blive færdiggjort i løbet af 2018, og, at de vil blive udviklet efter principperne i byggevareforordningen. Det er ligeledes forventningen, at standarderne for byggevarer i kontakt med drikkevand vil blive implementeret i byggevareforordningen.</p>
Berørte virksomheder	<p>Producenter af byggevarer i kontakt med drikkevand. Herunder producenter af drikkevandsarmaturer, vandmålere, rør og pumper i kontakt med drikkevand. Det anslås, at det påvirker ca. 100 danske virksomheder.</p> <p>Sekundært påvirker det også grossister og installatører, der oplever unødige høje indkøbspriser.</p>
Begrundelse	<p>Den danske regering bør gå forrest i udviklingen af europæiske harmoniserede standarder til evaluering af byggevarer i kontakt med drikkevand. Danske producenter af pumper, armaturer og rør er nemlig dybt afhængige af at have mulighed for at importere råvarer eksempelvis metaller/legeringer, og for at kunne være konkurrencedygtige på de europæiske hovedmarkeder.</p> <p>Udfordringen for de danske virksomheder er særlig stor, idet der ofte er tale om små og mellemstore virksomheder, der i modsætning til store udenlandske virksomheder normalt ikke har de fornødne ressourcer til at administrere 27 landes forskellige typer af regulering.</p>
Forventede konsekvenser for erhvervslivet	<p>Indførelsen af fælleseuropæiske harmoniserede standarder vil i høj grad reducere danske producenters byrder ift. at source, teste og få godkendt produkter, som kan anvendes på både det danske marked og de øvrige eksportmarkeder inden for EU. Omkostninger, som ikke tilfører produktet og forbrugerne værdi.</p> <p>Derudover vil det i høj grad forbedre virksomhedernes mulighed for at forblive konkurrencedygtige på det europæiske marked, som er langt det største for de fleste af virksomhederne.</p> <p>Såfremt indholdet af dette forslag gennemføres vil grossister opleve, at forbrugerne i mindre grad hjemtager armaturer privat eller køber dem via udenlandske hjemmesider. Dette vil ligeledes påvirke installatører negativt,</p>

	eftersom private i mindre grad må forventes at privatindkøbe armaturer og rør selv.
Økonomiske konsekvenser	
Retning/holdning	<p>Danmark, herunder de ansvarlige myndigheder, skal føre an og prioritere det pågående arbejde med udviklingen af fælleseuropæiske standarder til evaluering af de sundhedsmæssige egenskaber for byggevarer i kontakt med drikkevand.</p> <p>De danske myndigheder bør derfor deltage aktivt i tilblivelsen af europæiske, harmoniserede standarder til evaluering af sundhedsmæssige egenskaber for byggevarer i kontakt med drikkevand.</p>
Særlige hensyn	<p>Danmark har en lang tradition for at sikre drikkevand af høj sundhedsmæssig kvalitet. Det giver Danmark en naturlig autoritet i EU-sammenhæng. Den autoritet bør Danmark udnytte til at sætte tydelige aftryk på fremtidens evaluering af de sundhedsmæssige egenskaber for byggevarer i kontakt med drikkevand.</p> <p>Endvidere er udfordringen for de danske virksomheder er særlig stor, idet der ofte er tale om små og mellemstore virksomheder.</p>
Igangværende dansk indsats	Transport-, Bygnings- og Boligministeriet, Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen samt Miljøstyrelsen er orienteret om det pågående arbejde på EU-niveau.

Forslag til anbefalinger: Implementering af ny EU-regulering

Tabel 1: Forslag behandles på møde i Implementeringsrådet den 6. marts 2018

	Ministerium	Titel på retsakt	Vedtaget	Implementeringsfrist	Bemærkninger
1	Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1938 af 25. oktober 2017 om foranstaltninger til opretholdelse af gasforsynings sikkerheden og ophævelse af forordning (EU) nr. 994/2010 (SOS-Forordningen)	25. oktober 2017	1. december 2018	Forbrugerrådet TÆNK undlader stillingtagen
2	Miljø- og Fødevareministeriet	Kommissionens delegerede direktiv (EU) 2017/1975 af 7. august 2017 om ændring med henblik på tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU vedrørende en undtagelse for cadmium i farvekonverterende lysemitterende dioder (LED) til brug i displaysystemer. (Undtagelse for cadmium)	31. oktober 2017	20. november 2018	
3	Miljø- og Fødevareministeriet	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/2102 af 15. november 2017 om ændring af direktiv 2011/65/EU om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (RoHS-direktivet)	21. november 2017	12. juni 2019	

1. IMPLEMENTERINGSPLAN: SOS-FORORDNINGEN

Oplysninger om EU retsakt	
Titel	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1938 af 25. oktober 2017 om foranstaltninger til opretholdelse af gasforsyningsikkerheden og ophævelse af forordning (EU) nr. 994/2010; http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R1938&qid=1510238596599&from=DA
EU nummerering	Forordning 2017/1938/EU
Ansvarligt ministerium	Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet
Vurderes retsakt at få væsentlige konsekvenser for dansk erhvervsliv	<p>Ja.</p> <p>Forordningen har til formål at sikre gas til de mest sårbare forbrugere i tilfælde af gasforsyningskriser både nationalt og på EU-niveau. I tilfælde af en krise, hvor der er mangel på gas, skal store gaskunder kunne kobles fra, for at forsyningen kan opretholdes til de små såkaldte beskyttede kunder.</p> <p>I forhold til den førgældende forordning, nr. 2010/994, er der introduceret såkaldte "solidaritetskriser" på EU-niveau. Ved solidaritetskriser er gruppen af beskyttede gaskunder, der må aftage gas, indsnævret yderligere ift. tidligere. Dette kan ramme små og mellemstore virksomheder, som tidligere har været beskyttede, men nu skal tage højde for den risiko, der kan være forbundet med ikke at kunne modtage gas. Et ikke konsolideret overslag fra Energinet lyder på mellem 12.000 – 15.000 kunder.</p> <p>Risikoen for at den nye solidaritetsmekanisme bliver taget i brug vurderes til at være meget begrænset, da en sådan væsentlig forsyningskrise umiddelbart alene vil opstå, hvis forsyningsruterne fra Rusland afbrydes. Der har ikke på noget tidspunkt tidligere i historien været en fuld afbrydelse af gas fra Rusland. Det er vurderingen, at det heller ikke vil ske fremadrettet, bl.a. fordi der er tale om kommercielle forsyningsforbindelser.</p>
Typen af retsakt	<p>Der er tale om en forordning, som er direkte gældende i medlemslandene. Der er dog behov for at træffe visse nationale valg, bl.a. ift. omfanget af gruppen af beskyttede kunder. Husholdninger er per definition beskyttede kunder. Herudover er der mulighed for, at medlemslandene kan udvide gruppen af beskyttede kunder til f.eks. også at omfatte visse små og mellemstore virksomheder. Dette har Danmark gjort ift. den førgældende forordning, og Danmark vil ligeledes fremadrettet gøre brug af denne mulighed. Som noget nyt er der tilføjet en definition for solidaritetsbeskyttede kunder, som ikke kan omfatte små og mellemstore virksomheder – heller ikke hvis de får varme fra et gasfyret varmeværk.</p> <p>Ift. beskyttelsesniveauet efter den dagældende forordning, ville der i tilfælde af nationale forsyningskriser blive tale om en beredskabssituation, force majeure, som ikke ville udløse krav på erstatning eller kompensation. Markedet har, desuagtet den retlige situation, aftalt sig til en pro rata model, hvor samtlige gaskunder skærer ned for forbruget af gas procentvis, men at man netop derigennem undgår en fuldstændig afbrydelse og dermed produktionsstop. Dette regime fortsætter også</p>

	<p>under den nye forordning dog med den tilføjelse, at der nu skal tages højde for en yderligere ekstraordinær krise - solidaritetskrisen. Det er uvist, hvordan tab hos ikke-solidaritetsbeskyttede kunder skal håndteres, men der foreligger et koordinerende arbejde med de omkringliggende medlemslande, dvs. Tyskland, som er det eneste land, der kan yde solidaritet til Danmark. Udgangspunktet for dansk ret er dog umiddelbart det samme som ved rent nationale kriser: der er tale om en force majeure situation, som netop ikke udløser erstatningskrav. Dette spørgsmål er dog uafklaret ift. de andre medlemslande.</p> <p>Det er endvidere overladt til medlemslandet at fastsætte administrative tiltag for at sikre, at der ved gasforsyningskriser, alene er gasforbrug hos de berettigede kunder. Dette betyder, at der formentlig skal indføres en form for sanktionsmetode, hvis der aftages gas af ikke-solidaritetsbeskyttede kunder.</p>
--	--

Implementeringsplan	
Dato for vedtagelse af retsakt i EU	25. oktober 2017
Metode til implementering	<p>Lov om naturgasforsyning, jf. bekendtgørelse 1157/2016, med dertilhørende udstedte administrative forskrifter, bekendtgørelse 962/2012 og bekendtgørelse 1025/2007.</p> <p>Bekendtgørelse 1157/2016 omhandler beredskabssituationer ift. naturgas, og bekendtgørelse 962/2012 omhandler gasforsyningsikkerhed. Begge bekendtgørelser er udstedt i medfør af lov om naturgasforsyning, der overordnet set implementerer gasdirektivet.</p> <p>Ift. den nye forordning, så er der en fastsat deadline for medlemslandene til at have nationale regler på plads, således at forordningens direkte gældende pligter og rettigheder kan administreres. Deadline er i henhold til forordningen den 1. december 2018.</p> <p>Ift. interessenter/branchen, så sigter Energistyrelsen på en konstruktiv dialog, men først og fremmest med Energinet, som netop har til opgave at varetage forsyningsikkerheden, jf. lov om naturgasforsyning § 12, stk. 1, nr. 3. Energinet holder desuden løbende branchen og gaskunderne orienteret om forordningen og konsekvenserne heraf, bl.a. i de såkaldte industri- og shippers-forum.</p>
Plan for at undersøge implementeringen i andre lande	<p>I forordningen er det pålagt medlemslandene at indgå i regionale samarbejdsgrupper ift. solidaritetsmekanismen. I den forbindelse vil håndteringen i de øvrige medlemslande også blive undersøgt. Et særligt fokus er Tyskland, som på nuværende tidspunkt er Danmarks eneste reelle udlandsforbindelse. Der samarbejdes desuden tæt med Sverige, der også er forbundet med Danmark, men som netop ikke har nogen egenproduktion af naturgas, udover en produktion af biogas, som dog er uvæsentlig i forsyningsikkerhedssammenhænge. Norge er ikke et medlemsland, og Finland er alene forbundet med Rusland.</p>

Særlige hensyn i dansk kontekst	<p>Kernen i den nye forordning er forbrugerbeskyttelse af husholdninger, og dermed ikke-erhvervsdrivende gaskunder. Da små erhvervsdrivende gasforbrugere hidtil har været beskyttede på samme måde som husholdninger, kan den nye forordning medføre usikkerhed/uvished hos de erhvervsdrivende gaskunder. Der består derfor en formidlingsopgave i at orientere gasmarkedet om den vigtige sondring mellem på den ene side nationale kriser og på den anden side paneuropæiske kriser – og dermed hhv. beskyttede kunder og solidaritetsbeskyttede kunder.</p> <p>Det er af høj prioritet, at de erhvervsdrivende gaskunder får oplyst, at den hidtidige retstilstand under nationale kriser fortsætter, og dermed at den nuværende beskyttede gaskundegruppe som hidtil vil være beskyttet i tilfælde af en national krise. Det er således alene ved en paneuropæisk gaskrise, at det alene er husholdninger og ikke-erhvervsdrivende gaskunder, der er beskyttede.</p> <p>Utilstrækkelig kommunikation kan medføre utilsigtet nedgang i gasmarkedet (antallet af gaskunder), hvis der spredes en generel misinformeret opfattelse af, at de to typer af kriser sammenblandes, og dermed at retstilstanden skulle ændres for de nuværende beskyttede gaskunder ved nationale gaskriser.</p>
EU's implementeringsfrist	<p>Da det er en forordning, er der ikke tale om implementering som sådan. Der er dog indsat en række krav om notificering ifm. forordningen, herunder for hvornår medlemslandene skal have de nødvendige regler på plads ift. overholdelse af forordningens indhold. Evt. lovgivningsmæssige rammer skal ultimativt være på plads senest den 1. december 2018.</p>
Anbefaling fra Implementeringsrådet	<p>Rådet hilser det velkomment, at Danmark vil videreføre definitionen af beskyttede kunder, således at SMV'er fortsat er omfattet. Implementeringen skal ske i tæt samarbejde med erhvervslivet, og tage størst mulig hensyn til SMV'er.</p>

2. IMPLEMENTERINGSPLAN: UNDTAGELSE FOR CADMIUM

Oplysninger om EU retsaksen	
Titel	<p>Kommissionens delegerede direktiv (EU) 2017/1975 af 7. august 2017 om ændring med henblik på tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU vedrørende en undtagelse for cadmium i farvekonverterende lysemitterende dioder (LED) til brug i displaysystemer.</p>
EU nummerering	<p>(EU) 2017/1975</p>
Ansvarligt ministerium	<p>Miljø- og Fødevareministeriet</p>
Vurderes retsaksen at få væsentlige konsekvenser for	<p>Ja. Med direktivet indføres en midlertidig undtagelse fra forbuddet for brug af cadmium i elektriske displaysystemer (fx mobiltelefoner, tablets, computere, fjernsyn og monitorer), da det muliggør bedre præstationer for så vidt angår farvespektrum og medfører et lavere</p>

dansk erhvervsliv	<p>energiforbrug sammenlignet med eksisterende alternativer. Undtagelsen løber i to år.</p> <p>Derudover medfører det delegerede direktiv, at en eksisterende undtagelse vedrørende brug af cadmium til belysning ikke forlænges, da den ikke er blevet brugt i praksis.</p> <p>Det vurderes, at retsaken vil have en positiv økonomisk effekt for de virksomheder i EU, der producerer og benytter sig af displaysystemer omfattet af undtagelsen. Der er ikke kendskab til antallet af danske virksomheder, der måtte blive berørt. Det må dog forventes at være et mindre antal.</p>
Typen af retsakt	<p>Totalharmoniseringsdirektiv.</p> <p>Direktivet er en del af New Legislative Framework og har hjemmel i traktatens artikel 114. Det er således ikke muligt for medlemsstater egenhændigt at fastsætte konkrete krav med henblik på at leve op til retsaktens formål.</p>

Implementeringsplan	
Dato for vedtagelse af retsakt i EU	31. oktober 2017 med ikrafttrædelse 20 dage senere.
Metode til implementering	<p>[Retsakten implementeres i bekendtgørelse nr. 1331 af 17. november 2016 om begrænsning af import og salg samt fremstilling til eksport inden for EU af elektrisk og elektronisk udstyr, der indeholder visse farlige stoffer (RoHS-bekendtgørelsen), som implementerer RoHS-direktivet (2011/65/EU).</p> <p>Som følge af kravet om faste ikrafttrædelsesdatoer vil retsaken senest blive implementeret den 1. juli 2018. Det forventes, at udkast til bekendtgørelse vil blive sendt i offentlig høring i løbet af foråret 2018.</p>
Inddragelse af interessenter	Der er ikke planer for interessentinddragelse udover den offentlige høring af bekendtgørelsesudkastet, jf. metode til implementering.
Plan for at undersøge implementeringen i andre lande	Ingen plan, da direktivet er et totalharmoniseringsdirektiv, jf. ovenfor.
Særlige hensyn i dansk kontekst	Ingen.

EU's implementeringsfrist	20. november 2018.
Anbefaling fra Implementeringsrådet	Forslaget må ikke forøge risikoen for sikkerhed og sundhed blandt ansatte, der producerer/monterer elektriske displaysystemer og blandt forbrugere. Sigtet med EU's arbejdsmiljøregulering er, at medlemsstaterne bevæger sig mod et stadig højere beskyttelsesniveau. Derfor bør ministeriet også have dette lovgivningsområde for øje ved implementeringen.

3. IMPLEMENTERINGSPLAN: ROHS-DIREKTIVET

Oplysninger om EU retsakt	
Titel	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/2102 af 15. november 2017 om ændring af direktiv 2011/65/EU om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (RoHS-direktivet).
EU nummerering	(EU) 2017/2102
Ansvarligt ministerium	Miljø- og Fødevareministeriet
Vurderes retsakt at få væsentlige konsekvenser for dansk erhvervsliv	<p>Ja. Direktivet fastlægger regler for begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (EEE). Med direktivet foretages en mindre ændring af anvendelsesområdet. Ændringen foretages på de specifikke områder, hvor der på baggrund af erfaringer er blevet konstateret, at reguleringen er uhensigtsmæssig eller hvor bestemmelserne om anvendelsesområdet skaber markedsforvridning. Det drejer sig bl.a. om at udligne de steder i direktivet, hvor der efter den 22. juli 2019 vil opstå en forskelsbehandling af EEE. Det skyldes, at nogle kategorier af EEE (medicinsk udstyr, overvågnings- og reguleringsinstrumenter samt andet EEE, som ikke tidligere var omfattet af direktivet) - som først er blevet omfattet af direktivets krav på et senere tidspunkt end det øvrige EEE - ikke ville være stillet på samme måde som EEE, der har været omfattet af direktivets krav fra begyndelsen. Disse uoverensstemmelser rettes der nu op på.</p> <p>Der foretages følgende fem ændringer af relevans for dansk erhvervsliv:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Produktgrupper, som ikke tidligere var omfattet af RoHS-direktivet, nemlig medicinsk udstyr (kategori 8), overvågnings- og reguleringsinstrumenter (kategori 9) samt andet udstyr, som ikke tidligere var dækket af en produktkategori i direktivet (kategori 11), og som er blevet lovligt markedsført, må ikke længere videresælges efter den 22. juli 2019, selv om det er lovligt at videresælge alle andre produkttyper i direktivet, som er blevet lovligt markedsført. Med direktivændringen afskaffes denne forskelsbehandling, og det gøres lovligt at videresælge og handle med brugt medicinsk udstyr (samt udstyr i de øvrige nye produktkategorier) efter den 22. juli 2019. 2) Reservedele vil fortsat kunne bringes i omsætning til reparation, genbrug, opdatering og opgradering af EEE, som ikke tidligere var dækket af en produktkategori under RoHS-direktivet (kategori 11), når denne type EEE er blevet placeret på markedet, før reglerne finder anvendelse (dvs. før den 22. juli

	<p>2019).</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) Gamle reservedele fra udstyr, som er blevet lovligt markedsført, må genbruges i nyt udstyr, og bringes i omsætning i en periode på 10 år fra udstyret blev omfattet af RoHS-direktivet. Med direktivændringen indsættes samme regel i direktivteksten for de nye produktkategorier under RoHS-direktivet fra de tidspunkter, hvor de blev omfattet af direktivet. 4) Undtagelsen fra anvendelsesområdet af den specifikke produktgruppe "mobile ikke-vejgående maskiner til professionelt brug" udvides til at omfatte maskiner med ekstern strømforsyning, og ikke kun dem med indbygget strømkilde, fx visse rengøringsmaskiner og minemaskiner. 5) Den specifikke produktgruppe "pibeorgler" undtages fra anvendelsesområdet. <p>Det vurderes, at retsaken vil have en positiv økonomisk effekt for de berørte virksomheder i Danmark, da det giver dem mulighed for at gøre EEE (i de nye produktkategorier) tilgængelige og genbruge reservedele som ellers ikke længere ville være muligt efter den 22. juli 2019.</p> <p>Dermed vil der være yderligere markedsmuligheder, sociale fordele, herunder øget adgang til medicinsk udstyr for hospitaler, samt en besparelse på 12 mio. kr. i Danmark, vurderet ud fra beregnede EU-besparelser, hvis hospitalerne beholder muligheden for at videresælge og købe brugt medicinsk udstyr.</p> <p>Derudover vil undtagelsen af pibeorgler fra anvendelsesområdet betyde, at producenter af pibeorgler fortsat kan gøre dem tilgængelige på markedet efter den 22. juli 2019.</p> <p>Ved udvidelsen af definitionen af mobile ikke-vejgående maskiner til også at omfatte maskiner med en <i>ekstern strømforsyning</i>, udlignes den forskelsbehandling, som direktivet ellers ville medføre, da disse to versioner ofte produceres i samme produktionslinje.</p> <p>Havde man ikke undtaget pibeorgler og mobile ikke-vejgående maskiner med ekstern strømforsyning fra RoHS-direktivet, er det vurderingen - som baserer sig på konsekvensberegninger for EU - at det ville have medført et tab af arbejdspladser og ubegrundede yderligere omkostninger. Undtagelsen af pibeorgler fra direktivets anvendelsesområde vil således kunne afbøde et tab på op mod 90 % af arbejdspladserne i sektoren og et årligt tab på op mod 4,80 mio. kr. i Danmark inden 2025. Dette svarer til mellem 30-33 arbejdspladser i Danmark frem til 2019.</p> <p>Derudover kan de foreslåede ændringer i direktivet lette administrationsbyrden for erhvervslivet i forbindelse med færre ansøgninger om dispensation.</p>
<p>Typen af retsakt</p>	<p>Totalharmoniseringsdirektiv.</p> <p>Direktivet er en del af New Legislative Framework og har hjemmel i traktatens artikel 114. Det er således ikke muligt for medlemsstater egenhændigt at fastsætte konkrete krav med henblik på at leve op til retsaktens formål.</p>

<p>Implementeringsplan</p>	
<p>Dato for vedtagelse af retsakt i EU</p>	<p>21. november 2017 med ikrafttrædelse 20 dage senere.</p>

Metode til implementering	<p>Retsakten implementeres i bekendtgørelse nr. 1331 af 17. november 2016 om begrænsning af import og salg samt fremstilling til eksport inden for EU af elektrisk og elektronisk udstyr, der indeholder visse farlige stoffer (RoHS-bekendtgørelsen), som implementerer RoHS-direktivet (2011/65/EU).</p> <p>Som følge af kravet om faste ikrafttrædelsesdatoer vil retsakten senest blive implementeret den 1. januar 2019. Det forventes at udkast til bekendtgørelse vil blive sendt i offentlig høring senest i efteråret 2018.</p>
Inddragelse af interessenter	<p>Der er ikke planer for interessentinddragelse udover den offentlige høring af bekendtgørelsesudkastet, jf. metode til implementering.</p>
Plan for at undersøge implementeringen i andre lande	<p>Ingen plan, da direktivet er et totalharmoniseringsdirektiv, jf. ovenfor.</p>
Særlige hensyn i dansk kontekst	<p>Ingen.</p>
EU's implementeringsfrist	<p>12. juni 2019.</p>
Anbefaling fra Implementeringsrådet	<p>Forslaget må ikke forøge risikoen for sikkerhed og sundhed blandt ansatte, som er i kontakt og berøring med de elektriske komponenter og dele og blandt forbrugere. Sigtet med EU's arbejdsmiljøregulering er, at medlemsstaterne bevæger sig mod et stadig højere beskyttelsesniveau. Derfor bør ministeriet også have dette lovgivningsområde for øje ved implementeringen.</p>

Forslag til anbefalinger: Nabotjek af eksisterende regulering

Forslag vedtaget på møde i Implementeringsrådet den 6. marts 2018

Nr.	Titel/emne	Ministerium	Bemærkninger
1	Utidssvarende regler for elektronisk markedsføring i B2B-relationer	EM	Forbrugerrådet TÆNK undlader stillingtagen
2	Fortolkning af konsortiedannelse	EM	Forbrugerrådet TÆNK undlader stillingtagen

ERHVERVSMINISTERIET

Titel på forslaget	1. Utidssvarende regler for elektronisk markedsføring i B2B-relationer
Ministerium	Erhvervsministeriet
Berørt EU-regulering	E-privacydirektivet, art. 13 om uanmodet kommunikation
Berørt dansk lovgivning	Markedsføringslovens § 10 om uanmodet henvendelse til bestemte aftagere
Introduktion af den overordnede problemstilling	<p>I medfør af e-privacydirektivet må en erhvervsdrivende kun rette henvendelse til forbrugere (fysiske personer) ved brug af elektronisk post med henblik på direkte markedsføring, hvis der er modtaget forudgående samtykke hertil. Tilsvarende henvendelser til erhvervsdrivende (ikke-fysiske personer) behøver ikke et forudgående samtykke i medfør af direktivet, men det skal dog sikres, at modtagerens legitime interesser nyder tilstrækkelig beskyttelse.</p> <p>En række EU-medlemsstater har derfor også valgt at indføre mere lempelige regler for elektronisk markedsføring i B2B-relationer. Det er dog ikke tilfældet i Danmark.</p>
Beskrivelse af overimplementeringen	<p>I Danmark er reglerne om samtykke udvidet til at gælde for elektronisk post i både business-to-consumer (B2C) og business-to-business-relationer (B2B). Det besværliggør kommunikation imellem virksomheder og er særligt problematisk, når der er tale om eksisterende kundeforhold.</p> <p>Den danske udvidelse betyder i praksis, at en professionel relation, hvor A løbende sælger varer eller ydelser til B, må A ikke sende elektronisk markedsføring til B, medmindre B har givet et specifikt samtykke til at modtage den pågældende markedsføring. Det udelukker relevante meddelelser til kunden, der orienterer om ny teknologi, varer eller services, som kan forbedre produktiviteten hos kunden eller optimere anvendelsen af de allerede købte produkter. Det gælder, selvom sådanne orienteringer i langt de fleste løbende B2B-kundeforhold vil ligge inden for, hvad man vil forvente af relationen, så længe man altid kan sige nej tak til den slags henvendelser.</p> <p>Derudover er det danske samtykke knyttet op på en specifik e-mailadresse og gælder en specifik ansat hos B. Såfremt den pågældende person er syg, har orlov eller lign., skal virksomhed A indhente samtykke fra en ny person hos virksomhed B for fortsat at kunne fremsende den allerede accepterede elektroniske markedsføring til den relevante person i modtagervirksomheden.</p> <p>Endelig må et samtykke ikke indhentes via e-mail, men skal indhentes uden brug af elektronisk kommunikation, f.eks. på et møde eller via telefon.</p> <p>Overimplementeringen medfører, at det er mere besværligt for danske virksomheder at anvende moderne elektroniske hjælpemidler i deres kommercielle kommunikation med deres kunder og leverandører, end det er for konkurrenterne i en lang række andre EU-lande.</p>
Berørte virksomheder	Alle virksomheder, der handler med andre virksomheder, og som ønsker at sende eller modtage elektronisk markedsføring fra eksisterende forretningsforbindelser,

	f.eks. e-mails, uden unødvendigt strikse regler om specifikke forudgående samtykker.
Omfanget af byrder	<p>Kravet om forudgående samtykke medfører, at erhvervsdrivende skal bruge tid og ressourcer på at indhente samtykke fra eksisterende kunder (på anden vis end via elektronisk kommunikation), f.eks. ved at ringe, og efterfølgende skal sikre sig dokumentation for samtykkets lovlige indhentelse.</p> <p>I mange eksisterende kundeforhold medfører det, at man opgiver at sende kommerciel information, som er relevant for kunden. For kunden betyder de nuværende regler, at man selv aktivt skal tage initiativ til at modtage relevant markedsføring fra sine leverandører. I stedet for, at man blot skal sige nej tak én gang, hvis man ikke ønsker den pågældende markedsføring.</p>
Lande der er relevante at sammenligne med	Sverige, Finland, Frankrig, UK og Nederlandene.
Begrundelse for relevansen af de udvalgte lande	<p>Der er en række EU-medlemslande, der har valgt at udnytte direktivets mulighed for lempeligere B2B-regler. I både Sverige, Finland, Frankrig, UK og Nederlandene er reglerne for elektronisk markedsføring i B2B-relationer mere lempelige. I Sverige, Finland og Frankrig kan der sendes elektronisk markedsføring uden forudgående samtykke forudsat, at indholdet har relevans for modtagerens arbejdsfunktion (jobtitel). I Nederlandene kan der sendes elektronisk markedsføring, hvis modtagerens arbejdsmailadresse er offentligt tilgængelig, f.eks. på virksomhedens hjemmeside eller på LinkedIn. I UK må der sendes elektronisk markedsføring i B2B-forhold, hvis modtageren ikke er en enkeltmandsvirksomhed eller et interessentskab.</p> <p>Dette forslag indeholder endda en øget beskyttelse for modtageren end i de ovenfor nævnte lande. Udover de begrænsninger, der er i den svenske, finske og franske model, er der en yderligere begrænsning i form af, at der alene i eksisterende kunderelationer må sendes elektronisk post uden et forudgående samtykke.</p>
Spørgsmålet som nabotjekket bør besvare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Har man valgt at indføre mere lempelige regler i B2B-relationer end i B2C-relationer? 2. I bekræftende fald på hvilken måde er reglerne udmøntet?
Forslag til forenkling af reglerne	<p>De danske regler for elektronisk markedsføring i B2B-relationer bør lempes. De er utidssvarende og ikke i tråd med kundernes forventninger om at kunne kommunikere elektronisk i en professionel relation.</p> <p>Det foreslås at lempe reglerne i B2B-relationer, så det vil være muligt at sende elektronisk markedsføring uden forudgående specifikt samtykke i visse nærmere afgrænsede B2B-situationer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - der skal være tale om en eksisterende kunderelation - der må kun sendes markedsføring, som er relevant for modtagerens arbejdsfunktion, - og det skal være en nem mulighed for at frabede sig yderligere henvendelser.
Større eller mindre	Mindre nabotjek.

nabotjek	
Særlige hensyn i dansk kontekst	
Igangværende initiativer	E-privacydirektivet er under revision. I Kommissionens forslag til e-privacy forordning er der en tilsvarende mulighed for at fastsætte lempeligere regler for modtagere, der ikke er fysiske personer.

Titel på forslaget	2. Fortolkning af konsortiedannelse
Ministerium	Erhvervsministeriet
Introduktion af den overordnede problemstilling	<p>Danske virksomheder oplever, at reglerne for konsortiedannelse i Danmark er mere restriktive end reglerne i andre EU-lande.</p> <p>Rådets opfattelse er, at konkurrencemyndighedernes fortolkning og forvaltning af reglerne i sig selv medfører en begrænsning af konkurrencen, fordi mange virksomheder lægger restriktioner på sig selv for at undgå en konkurrencesag. Dette forringer danske virksomheders muligheder for at byde på offentlige opgaver i samarbejde med andre og har en negativ indvirkning på virksomhedernes mulighed for risikospredning, innovation og forbedring af ydelsen eller produktets kvalitet.</p> <p>Derudover er der fra kommunale udbydere jævnligt beklagelser over, at der er for få bydende på deres opgaver, og i kommunernes udbudspolitikker er der reelt urealistiske opfordringer til, at små og mellemstore virksomheder bør indgå i konsortier.</p> <p>De danske myndigheders afvejning mellem konkurrenceskadelige og konkurrencefremmende virkninger er skærpet i retning af, at alt samarbejde er konkurrenceskadeligt.</p>
Berørt EU-regulering	<p>TEUF 101</p> <p>Kommissionens meddelelse ”retningslinjer for anvendelse af artikel 101 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på horisontale samarbejdsaftaler” (2011/C 11/01)</p>
Berørt dansk lovgivning	<p>Det er konkurrencelovens § 6, stk. 1, der indeholder et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, som lægger nogle begrænsninger på, hvornår virksomhederne må samarbejde i konsortier.</p> <p>https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=173097</p> <p>Vejledning fra KFST:</p> <p>https://www.kfst.dk/vejledninger/kfst/dansk/2014/20140617-konsortiesamarbejde-i-forhold-til-konkurrenceloven/</p>

<p>Beskrivelse af overimplementeringen</p>	<p>De danske konkurrencemyndigheder vurderer, at konsortier mellem konkurrenter er konkurrencebegrænsende.</p> <p>”Det er vigtigt, at konkurrenceloven ikke fejlagtigt afholder virksomheder fra at afgive fælles bud på en opgave. Men hvis en virksomhed kan give et bud, der er lige så godt, uden at gå sammen med andre, så er det det, den skal.” KFST hjemmeside.</p> <p>I Danmark skærpede man i 2013 strafferammen for at indgå i konkurrencebegrænsende konsortier. Der er tale om store bøder og fængselsstraffe. Bødestørrelserne er så markante, at virksomhederne ofte ikke tør indgå i et konsortium, da der kan være tale om, at det betyder virksomhedslukning, hvis man får en bøde. Det er især de konsortiedannelser, hvor myndighederne vurderer, at konsortiet har til formål at begrænse konkurrencen, der rammes hårdest. Virksomhederne står på et meget usikkert retsligt grundlag, fordi man ikke kan få en bindende forhåndsgodkendelse fra myndighederne. Tvivl om, hvorvidt virksomhedens adfærd vil blive opfattet som konkurrencebegrænsende, medfører, at man helt holder sig fra at byde på en offentlig opgave.</p> <p>Også i Norge har myndighederne en restriktiv tilgang, som kan sammenlignes med den danske. Det har resulteret i, at vejmyndighederne i november 2017 valgte at aflyse et udbud på et stort vejprojekt til 3,9 milliarder norske kroner, hvor ingen norske virksomheder var blandt de bydende, idet de ikke turde gå sammen med andre for at afgive tilbud.</p> <p>https://www.dn.no/nyheter/2017/11/21/1915/Bygg-og-anlegg/ingen-norske-kjempet-om-storkontrakt</p> <p>I modsætning til de danske myndigheder fortolker de hollandske konkurrencemyndigheder det mere lempeligt. Konsortiedannelse mellem to konkurrenter er ikke per se konkurrencebegrænsende. (https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2013-9223.pdf)</p>
<p>Berørte virksomheder</p>	<p>Alle danske virksomheder, som kan have interesse i at gå sammen med andre for at løse en opgave indenfor deres eget og relaterede fagområder/erhverv. Særligt kan små og mellemstore virksomheder have interesse heri.</p> <p>Udbudsloven indeholder et ”opdel eller forklar-princip”, som betyder, at udbyder skal opdele større kontrakter i mindre dele for derved at gøre de offentlige kontrakter mere tilgængelige for små og mellemstore samt nystartede virksomheder, eller ordregiver skal komme med en begrundelse, hvis ordregiver vælger ikke at opdele en kontrakt i mindre delkontrakter.</p> <p>Udbudslovens krav om at opdele eller forklare er i maj 2017 blevet evalueret af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen – linket til rapporten er her: https://www.kfst.dk/media/46377/bedre-adgang-til-udbud-for-smaa-og-mellemstore-virksomheder.pdf</p> <p>Rapporten konkluderer på baggrund af en stikprøve af 175 EU udbud, at ordregiver i 22 % af tilfældene ikke overholder ”opdel eller forklar-princippet”. SMVernes</p>

	<p>mulighed for at deltage som andet end underentreprenører, afhænger derfor af mulighederne for at kunne indgå i lovlige konsortier. Rådets opfattelse er, at konkurrencemyndighedernes fortolkning og forvaltning af reglerne i sig selv medfører en begrænsning af konkurrencen, fordi mange virksomheder lægger restriktioner på sig selv for at undgå en konkurrencesag.</p>
Omfanget af byrder	<p>Da der her er tale om skærpet fortolkning af EU regler, er det vores opfattelse, at de danske myndigheders fortolkning af EU konkurrenceregler hindrer virksomheder på det danske marked i at danne konsortier og derved reducerer konkurrencen og modarbejder intentionerne om øget inddragelse af SMVere i at kunne byde på større opgaver.</p> <p>Vi ser desværre samme tendens i Danmark som i Norge, hvor virksomheder ikke tør byde, og udbudsrunder aflyses. Det betyder, at der er tale om store samfundsøkonomiske tab. Ifølge KORA ligger omkostningerne ca. 2 - 3% af kontraktsummen pr. byder for at beregne tilbud.</p> <p>Derudover kommer omkostningerne for udbydere. http://www.kora.dk/udgivelser/udgivelse/i15066/Private-virksomheders-transaktionsomkostninger-ved-offentlige-udbud</p> <p>På baggrund af informationer fra udbudsvagten ang. EU udbud, vurderer Rådet, at 13 pct. af offentlige udbud i perioden 2008-2015 blev annulleret. Dette tal er beregnet ud fra EU udbud, altså større sager der overstiger en værdi på 38,9 mio. kr.</p> <p>Rådet har videre undersøgt det reelle omfang af de annullerede udbud med afsæt i statistik fra Byggefakta.</p> <p>I 2015 igangsatte offentlige bygherrer byggesager for en samlet værdi af 21,3 mia. kr. fordelt på 1.149 sager. (Der er her kun medtaget projekter med opgivet priser). Af disse havde 85 sager en værdi på over 38,9 mio. kr., de udgjorde en samlet værdi på 14,8 mia. kr.</p> <p>Den gennemsnitlige totalpris for de offentlige byggesager var i 2015 19 mio. kr. Når Rådet antager, at 13 pct. alle de offentlige udbud annulleres, svarer det til at byggevirksomhederne i 2015 forgæves bød på 172 offentlige sager med en samlet forventet total pris på 3,2 mia. kr.</p>
Lande der er relevante at sammenligne med	Belgien, Holland og Tyskland
Begrundelse for relevansen af de udvalgte lande	<p>Det antages, at de omtalte lande har en fortolkning af EU's regler, der er i overensstemmelse med intentionerne i EU lovgivningen, baserer sig på "common sense" og som samtidig er mindre restriktive end de danske konkurrencemyndigheders fortolkning.</p>
Spørgsmål som nabotjekket bør besvare	<p>Vi ønsker, at nabotjekket undersøger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan det afgøres om et konsortiesamarbejde har til formål eller til følge at hindre konkurrence - Hvornår i processen virksomhederne kan få konstateret, om det er til formål eller til følge

	<ul style="list-style-type: none"> - Bødestørrelse og strafudmåling hvis der konstateres, at der er tale om konkurrencebegrænsning - Hvordan de valgte lande vurderer/vægter på mulighed for materiel, medarbejdere og risiko.
Forslag til forenkling af reglerne	Reglerne om adgangen til konsortiedannelse bør tilpasses, således at de reelt øger muligheden for, at virksomheder kan indgå i konsortier, uden at de anklages for at skade konkurrencen på markedet.
Større eller mindre nabotjek	Større
Særlige hensyn i dansk kontekst	I en dansk erhvervsstruktur, hvor langt hovedparten af virksomhederne er små og mellemstore, kan en meget restriktiv fortolkning af konsortiedannelsesbegrebet have en relativt større indflydelse end markeder med fortrinsvis store virksomheder
Igangværende initiativer	<p>Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i september 2017 gennemført høring af en ny konsortievejledning, som forventes offentliggjort i løbet af foråret 2018. Denne vejledning vil, hvis den udgives som i udkastet til vejledningen, ikke lette konsortiedannelse for SMV, idet der opretholdes en meget stram fortolkning af mulighederne for konsortiedannelse og selve vejledningen ikke giver de nødvendige konkrete og virkelighedsnære eksempler.</p> <p>Derudover er vi ikke bekendte med, at der er igangværende initiativer.</p>